

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

SCIENTIFIC WORKS
OF INTERREGIONAL ACADEMY
OF PERSONNEL MANAGEMENT.

LEGAL SCIENCES

Випуск 4 (76), 2025

Видавничий дім
“Гельветика”
2025

Засновник: Міжрегіональна Академія управління персоналом.

Рік заснування: 2006.

Періодичність: 4 рази на рік.

Редакційна колегія

Заросило В. О., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом (**головний редактор**)

Берзін П. С., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології Інституту права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Богатирьов І. Г., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Вакулік О. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики та судової медицини, Національна академія внутрішніх справ

Головко Л. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Гордієнко С. Г., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри національної безпеки навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Доценко О. С., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Національна академія внутрішніх справ

Калиновський Б. В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та прав людини, Національна академія внутрішніх справ

Кисленко Д. П., кандидат юридичних наук, д.пед.н., доцент, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Кислий А. М., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Козаченко О. І., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна академія управління персоналом

Козін С. М., доктор юридичних наук, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Колб О. Г., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Ладиченко В. В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Лисенко С. О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри

правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Макєва О. М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, Національний авіаційний університет

Мердова О. М., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2, Донецький державний університет внутрішніх справ

Муравйов К. В., доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна академія управління персоналом

Омаров Азад Енвер огли, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Піддубний О. Ю., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного та господарського права, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Сервєцький І. В., доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри національної безпеки навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Стрельбицька Л. М., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін, Національна академія Служби Безпеки України

Стрельбицький М. П., доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник науково-організаційного центру, Національна академія Служби Безпеки України

Стрелюк Я. В., доктор юридичних наук, прокурор, Офіс Генерального прокурора України

Чусенко В. І., кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені Князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Шульга Є. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Яра О. С., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та фінансового права, декан юридичного факультету, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Lukasz Moniuszko, Doktor habilitowany, Profesor, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy (Bydgoszcz, Rzeczpospolita Polska)

Agneszka Szpak, dr hab., Professor, Department of International Security, Institute of Security Studies, Toruń, Poland

Dariusz Skalski, dr hab., Professor, Gdansk University of Physical Education and Sport, Gdańsk, Poland

Olha Bodnar-Petrovska, PhD, Senior Researcher, Head of the Baltic-Ukrainian Center, Faculty of Law, Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania

Затверджено Вченою радою
Міжрегіональної Академії управління персоналом 10.12.2025 (протокол № 11)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1173 від 11.04.2024 року.
Ідентифікатор медіа: R30-03891

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (вул. Фрометівська, буд. 2, м. Київ, 03039, iapm@iapm.edu.ua, тел. (044) 490-95-00).

Відповідно до Наказу МОН України № 320 від 07 квітня 2022 року (додаток 2) журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б). Спеціальності: D8 – Право; K9 – Правоохоронна діяльність; D9 – Міжнародне право.

Видання індексується Google Scholar

DOI: 10.32689/2522-4603

Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки. 2025. Вип. 4 (76). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 74 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку права. Для науковців, викладачів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток юридичної науки в Україні.

UDC 34

Founder: Interregional Academy of Personnel Management.**Founded:** 2021.**Periodicity:** 4 times a year.**Editorial board**

Zarosylo V. O., Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activity of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Chief Editor)

Berzin P. S., Doctor of Law, Associate Professor, Professor at the Department of Criminal Law and Criminology of the Institute of Law, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Bohatyrov I. H., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activity of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Vakulik O. O., PhD in Law, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Criminalistics and Forensic Medicine, National Academy of Internal Affairs

Holovko L. O., PhD in Law, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of International Law and Comparative Jurisprudence, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Hordiienko S. H., Doctor of Law, Associate Professor, Professor at the Department of National Security of the Scientific-Educational Institute of Law named after Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Dotsenko O. S., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Public Administration and Management, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Kalynovskyi B. V., Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Constitutional Law and Human Rights, National Academy of Internal Affairs

Kyslenko D. P., PhD in Law, Doctor of Pedagogy, Associate Professor, Professor at the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activity of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Kyslyi A. M., Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Kozachenko O. I., Doctor of Law, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activity of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Kozin S. M., Doctor of Law, Assistant Professor at the Department of Theory and History of State and Law, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Kolb O. H., Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Professor at the Department of Criminology and Criminal-Executive Law, Yaroslav Mudryi National Law University

Ladychenko V. V., Doctor of Law, Professor, Head of the Department of International Law and Comparative Jurisprudence, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Lysenko S. O., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department

of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activity of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Makeieva O. M., PhD in Law, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Theory and History of State and Law, National Aviation University

Merdova O. M., PhD in Law, Associate Professor, Head of the Department of Administrative Law Disciplines of the Faculty No. 2, Donetsk State University of Internal Affairs

Muraviyov K. V., Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of Administrative, Finance and Bank Law of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Omarov Azad Enver oglu, Doctor of Public Administration, Associate Professor, Professor at the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management

Piddubnyi O. Y., Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Civil and Commercial Law, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Servetskyi I. V., Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of National Security of the Scientific-Educational Institute of Law named after Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Strelbitska L. M., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Civil Law Disciplines, National Academy of the Security Service of Ukraine

Strelbitskyi M. P., Doctor of Law, Professor, Chief Research Associate at the Scientific and Organizational Center, National Academy of the Security Service of Ukraine

Streluk Y. V., Doctor of Law, Prosecutor, Prosecutor General's Office of Ukraine

Chuienko V. I., PhD in Law, Senior Lecturer at the Department of Civil Law Disciplines and International Law of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management

Shulha Y. V., Doctor of Law, Associate Professor, Professor at the Department of International Law and Comparative Jurisprudence, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Yara O. S., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Administrative and Finance Law, Dean of the Faculty of Law, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Lukasz Moniuszko, Doktor habilitowany, Profesor, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Bydgoszcz, Rzeczpospolita Polska

Agnieszka Szpak, dr hab., Professor, Department of International Security, Institute of Security Studies, Toruń, Poland

Dariusz Skalski, dr hab., Professor, Gdansk University of Physical Education and Sport, Gdańsk, Poland

Olha Bodnar-Petrovska, PhD, Senior Researcher, Head of the Baltic-Ukrainian Center, Faculty of Law, Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania

Approved by the Academic Council of Interregional Academy of Personnel Management
(minutes No. 11 as 10.12.2025)

Registration of print media entity: Decision of the National Council of Television
and Radio Broadcasting of Ukraine: Decision No. 1173 as of 11.04.2024.
Media ID: R30-03891.

Media entity – Private Joint-Stock Company «Higher education institution «Interregional Academy of Personnel Management»
(03039, Kyiv, Frometivska str., 2, iapm@iapm.edu.ua, tel. (044) 490-95-00).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 7, 2022, № 320
(annex 2), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (the “B”
category). Subject Area: D8 – Law; K9 – Law Enforcement Activities; D9 – International Law.

The journal is indexed by Google Scholar

DOI: 10.32689/2522-4603

Scientific works of Interregional Academy of Personnel Management. Legal Sciences. 2025. Issue 4 (76). Kyiv : Interregional Academy of Personnel Management. 2025. 74 pp.

It is published the articles by scientists dealing with the topical issues of law development. The journal is intended for academic and research staff, students, and all those interested in the development of legal science in Ukraine.

ЗМІСТ

Олексій ВОЙЧЕК

ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ:
СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ.....6

Віра ГАЛУНЬКО

ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....12

Ігор ГОРБАНЬОВ, Ігор ФЕДОРОВ, Наталія ПРОДАНЕЦЬ

ОСОБЛИВОСТІ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО
ПРАВОПОРУШЕНЬ НА ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ
НА ЇХ ДОПУСТИМІСТЬ ТА НАЛЕЖНІСТЬ.....16

Станіслав ГОЦАЛЮК

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....23

Володимир ЗАРОСИЛО, Ганна ГАВРЮШЕНКО,**Оксана МЕЛЬНИК-ЛИМОНЧЕНКО**

МІЖНАРОДНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ВЧИНЕНІ НА ТЕРИТОРІЇ
УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИМИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ТА МОЖЛИВІСТЬ ПРИТЯГНЕННЯ
ЗЛОЧИНЦІВ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....28

Анна ПАНЧУК

ПРАВОВІ МЕЖІ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА:
ВЗАЄМОДІЯ СПЕЦІАЛЬНИХ НОРМ, ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ,
ВИКЛИКИ ТА ПОТРЕБИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....34

Василь ПАРАСЮК

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТРУДОВОГО ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....40

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ, Олександр СУШКО

ВИДАТНІ ОРГАНІЗАТОРИ РОЗВІДКИ ЗА ЧАСІВ ГЕТЬМАНА
БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.....46

Руслан ЧОРНОЛУЦЬКИЙ, Микола ЗУБРИЦЬКИЙ, Ірина МУРАВЬОВА,**Дмитро ЧАСОВНИКОВ, Віктор ВАЦЮК**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ОСІБ,
ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....54

Олександра ЧУЄНКО

ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ.....59

Геннадій ДМИТРЕНКО, Інна СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА

НАРОДОВЛАДДЯ НОВОГО ТИПУ ЗАВДЯКИ «ЦИФРОВОМУ ВІЧЕ»
ЯК ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ64

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2025.4.4>**Станіслав ГОЦАЛЮК**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права
ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», goz_pravo@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6776-3307

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В статті досліджені питання пов'язані з особливостями формування змісту сутності аспектів дієвості інституту регулювання інклюзивної освіти в Україні. Зроблено узагальнення, щодо функціонування регулятивних засад чинного законодавства, а також визначено координаційні дії розвитку шляхів забезпечення інклюзивної освіти в нашій державі. Визначені чинники, які допоможуть захистити інтереси категорії громадян, означені останніми дослідженнями в освітній сфері, що стосуються забезпечення освітою осіб з інвалідністю з дитинства. У статті розглянуто сумісність засад адміністративно-правового забезпечення координаційних дій комплексного підходу державної політики імплементації до положень чинного законодавства прав осіб з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства. Акцентовується на необхідності підтримки та правового забезпечення державою дітей з порушенням психофізичного розвитку. Наголошено на тому, що сьогодні, регулювання інклюзивної освіти в Україні, має відповідати стандартам міжнародних організацій та діючому національному законодавству з урахуванням взаємовідносин та плідній гуманістичної їх спрямованій співпраці.

Проаналізовано гуманістичну спрямованість механізмів регулювання інклюзивної освіти та трансформовану систему їх впливів на загальний юридичний простір нашої держави в контексті її входження до структур Європейського Союзу. Особливої уваги в здійсненому дослідженні заслуговують механізми шляхів оптимізації системності ґрунтовного індивідуального підходу до кожної дитини з особливими освітніми потребами з боку системи державних органів України. Процес адміністративно-правового регулювання інклюзивної освіти в Україні, на сьогодні, дієво відповідає усталеним світовим стандартам гуманістично-правових міжнародних відносин. Висновки спрямовані на визначення шляхів розв'язання зазначеної проблеми автором дослідження, науковим співтовариством і імплементації системи нормативно-правових актів в чинне законодавство України, щодо забезпечення навчанням дітей з особливими освітніми потребами та дітей з інвалідністю з дитинства.

Ключові слова: громадянське суспільство, інклюзивна освіта, інституційно-організаційна регулятивність, інновація, комплексний підхід, моральний імператив спільноти.

Stanislav Gotsalyuk. THE ESSENCE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE PATHS OF DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION IN UKRAINE

The article examines issues related to the peculiarities of forming the content of the essence of the aspects of the effectiveness of the institution regulating inclusive education in Ukraine. A generalization is made regarding the functioning of the regulatory principles of the current legislation, and coordination actions for the development of ways to ensure inclusive education in our country are also identified. The factors that will help protect the interests of the category of citizens identified by recent studies in the educational sphere, relating to the provision of education to persons with disabilities from childhood, are identified. The article examines the compatibility of the principles of administrative and legal support for the coordination of actions of a comprehensive approach to state policy implementation with the provisions of current legislation on the rights of persons with special educational needs and persons with disabilities from childhood. The article emphasizes the need for state support and legal support for children with psychophysical development disorders. It is emphasized that today, the regulation of inclusive education in Ukraine must comply with the standards of international organizations and current national legislation, taking into account mutual relations and fruitful humanistic cooperation.

The humanistic orientation of the mechanisms for regulating inclusive education and the transformed system of their influence on the general legal space of our state in the context of its entry into the structures of the European Union are analyzed. Special attention in the conducted research is deserved by the mechanisms of ways to optimize the systematicity of a thorough individual approach to each child with special educational needs by the system of state bodies of Ukraine. The process of administrative and legal regulation of inclusive education in Ukraine, today, effectively meets the established world standards of humanistic and legal international relations. The conclusions are aimed at determining ways to solve the specified problem by the author of the study, the scientific community and the implementation of the system of regulatory legal acts into the current legislation of Ukraine, regarding the provision of education to children with special educational needs and children with disabilities from childhood.

Key words: civil society, inclusive education, institutional and organizational regulation, innovation, integrated approach, moral imperative of the community.

Постановка проблеми. Сьогодні, розвиток інклюзивної освіти в Україні зумовлений гуманістичною спрямованістю правових дій в межах регулювання чинним законодавством нині існуючих шляхів у розвитку дітей з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства.

Адміністративно-правове регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні потребує і створення нових сучасних моделей в освітній сфері сьогодення, хоча процес становлення інклюзивної освіти в Україні активізувався ще наприкінці ХХ ст. Осмислення національних тенденцій розвитку інклюзивної освіти, з урахуванням досвіду зарубіжних державних практик, є важливою складовою розвитку сучасної інклюзивної освіти в Україні, яка базується, перш за все, на недопущенні порушення прав і свобод осіб з особливими потребами та осіб з інвалідністю дитинства.

На цьому фоні змінилися практичні кроки в оновленні підходів, щодо забезпечення прав і свобод громадян з особливими освітніми потребами, закріплені в Конституції України (ст. 53) [3]. Ціннісно-юридичне та практичне призначення інклюзивного навчання в нашій державі отримало новий зміст, відповідно новим умовам функціонування і гуманістично-спрямованим цілям навчання. Прийняття юридично-нормативних документів з урахуванням досвіду зарубіжних держав, є одним із ключових механізмів реалізації інклюзії в освітніх сучасних процесах на побутовому рівні. На сьогодні, формування моральних імперативів нормативно-правових актів спрямовані на новий тип норм людського співжиття, визначений 12 грудня 1997 року Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН. У цьому аспекті науковці визначають зміну стандартів, щодо деліктних актів врегулювання правовідносин з урахуванням інтересів категорій дітей з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства.

Реалізація державної політики та перспективи регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні є істотним закріпленням гуманістично-спрямованих аксіологічних констант сьогодення, ефективних інклюзивних стратегій виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності адміністративного правового регулювання розвитку інклюзивної освіти в Україні досліджено недостатньо. Цей напрям активно розвивається, чому безумовно, сприяють зміни в діючому законодавстві. Загалом проблематика адміністративно-правового регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні була дослідження пра-

цях В.В. Власенко, О.В. Кузьменко, О.Г. Лис, Г.Г. Орловської, В.В. Солоненко. Значну увагу розвитку інклюзивної освіти в Україні, в процесах формування нової соціально-юридичної реальності, приділена в працях Шевченко С.М. Автор аналізує принципово нові відносини між учнем і вчителем, де визначальними залишаються індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти та гуманістичне спрямування виховання кожної дитини. Автором С. Сорокоумовим висловлена концептуальна позиція залучення психолого-педагогічних аспектів у навчанні дітей з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства. Однак, треба зазначити, на наш погляд, що питання сутності адміністративно-правового регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні потребують подальших наукових опрацювань. В історичній ретроспективі науковий інтерес до становлення та розвитку інклюзивної освіти, викликаний загальними тенденціями надання гарантій прав і свобод особі, цілеспрямованим впорядкуванням суспільних відносин та принципами соціальної справедливості в таких країнах як Велика Британія, Канада, Ізраїль [9].

Метою статті є визначення сутності адміністративно-правового регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здатність суспільства до адаптації, що уможливорює вирішення проблем реалізації права на освіту, зумовлена регулятивною державною політикою розвитку інклюзивної освіти, доступною для категорій дітей з особливими потребами та осіб з інвалідністю з дитинства. Підтримуючи стабільність і сталість формування європейського освітнього простору в Україні, новітні процеси, стосуються дій у сфері правового регулювання та трансформують і регулювання юридичної відповідальності у досліджуваній галузі знань та передбачають впровадження новітніх тенденцій у механізм функціонування інклюзивної освіти сьогодення. Важливо враховувати й моральні імперативи та створення сприятливих для людини гнучких механізмів порядку суспільного розвитку з боку державної політики в освітній сфері, а також втілення рішень регулятивних органів, щодо впровадження інклюзивної освіти в Україні, відображених в Постанові Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр” від 12 липня 2017 року [6]. Як сталий інститут правової системи юридична сутність адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, суттєво сприяє зміцненню гарантій прав і сво-

бод осіб з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства.

Невипадково, наші дослідження ґрунтуються на пошуках оптимальних варіантів втілення в життя шляхів регулювання розвитку інклюзивної освіти в Україні на сучасному етапі. Адже, інклюзивна освіта має ключове вираження для реалізації механізмів акумуляції в національній освіті легалізованих на сьогодні прав на освіту осіб з особливими потребами та осіб з інвалідністю дитинства.

Треба підкреслити що правове регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні є одним з проявів державної політики, яка стосується осмислення європеїзованих освітніх реформ сучасності. Таким чином, механізм навчального процесу формується на принциповій різнобічній підтримці універсального механізму сталої концепції соціальної рівності, справедливості, зокрема, реалізації освітніх державних програм для дітей з особливими освітніми потребами та осіб з інвалідністю з дитинства. Прийнята Конвенція про права дитини дає підстави для реалізації “забезпечення незалежного від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я і народження дитини, її батьків чи законних опікунів або яких-небудь інших обставин” [2]. Формування нових моделей навчання створюють передумови для правових зобов'язань в освітньому проєкті сьогодення, що виокремлює необхідність дотримання соціальної рівності для осіб з інвалідністю дитинства та робить найбільш привабливими для особистості комплекс взаємовідносин держави і осіб з особливими освітніми потребами. Адже, освітні нововведення, сьогодні, є актуальними в соціальному плані, гарантовані державно-правовими актами, дійсністю та суспільством. Важливість цього фактору для суспільства важко переоцінити. Зазначені чинники виявляють типові для суспільства регулятори динамічного вирішення нових завдань адміністративно-правових засад розвитку інклюзивної освіти в нашій державі та суспільно значущих цілей.

Досвід зарубіжних держав надає актуальні і переконливі приклади реального втілення діяльності інститутів інклюзивної освіти в Україні. З категорією сутності адміністративно-правового регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні пов'язані питання модернізації соціально-правових відносин, що стосуються навчання, пропоновані Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про інклюзивно-

ресурсний центр» від 12 липня 2017 року. Ці заходи визначають нині сформовану картину впровадження в життя державної політики, спрямованої на оптимізацію розвитку інклюзивної системи освіти в сучасній Україні. Таким чином, відбувається вироблення цілісної системи нормативно-правових актів інтерсуб'єктивної взаємодії до кодифікованого сучасного загальнонаціонального освітнього проєкту з урахуванням потреб окремої людини або соціальної групи. Адже реформи, які передбачають навчання дітей з особливими потребами, пошук індивідом його власного в системі навчання та знань, займають виключне місце в міжнародних та національних положеннях законодавчих актів. З аксіологічного погляду на зазначену проблематику, треба відзначити, що індивідуальна обумовленість соціалізації розвитку інклюзивної освіти в Україні, змінює належним чином орієнтацію інноваційних пропозицій, здатних позитивно впливати на життєдіяльність особистості та її можливість, закріплену законодавчо, здобувати освіту в навчальних закладах України. Як підтверджує Солоненко В.В. «Державна політика в галузі освіти є невід'ємною складовою загальнодержавної політики» [8]. Зміни в чинному законодавстві дають підстави говорити, що закономірні процеси регулювання новітньої інноваційної системи в Україні є необхідними для забезпечення вегетативної варіативної сутності унікальних пропозицій, щодо вдосконалення соціального механізму становлення та розвитку демократичного суспільства, забезпечення процесів оновлення та системності підходів напрямку інклюзивної освіти [4].

Завдяки правовому забезпеченню навчання дітей з особливими освітніми потребами в контексті інтеграції України до Європейських структур відбувається гармонійне функціонування всіх сфер життєдіяльності суспільства, де відчувається комфорт кожної окремої особи. Незаперечна актуальність цього напрямку для суспільної модернізації державної освітньої політики, репрезентованої формами адміністративно-правового регулювання інклюзивної освіти в Україні. Зазначені фактори дають підстави говорити про необхідність впровадження нових змістів адміністративно-правового регулювання розвитку інклюзивної освіти в Україні для забезпечення варіативної сукупності, унікальних пропозицій, щодо вдосконалення соціальних механізмів становлення та розвитку демократичного суспільства країни, процесів оновлення системних підходів напрямку інклюзивної освіти.

Принциповою відмінністю розвитку інклюзивної освіти в Україні, на нашу думку, є оновлення набутих людиною правових знань та вміння їх практичного застосування в оточуючому демократичному середовищі в період утвердження правової держави. Визначені чинники здатні пропагувати раціональну доцільність цих впливів, визначати новизну зміненої соціально-правової реальності. Таким чином відбувається соціалізація дітей з особливими освітніми потребами, кореляція їх поведінки, з огляду на умови розвитку, самоідентифікацію та духовні запити особистості загалом. Зазначені якості зумовлені об'єктивними закономірностями розвитку механізмів права та відображення демократичних засад існуючої правової системи в Україні.

Доречно відмітити, що незважаючи на зазначені переваги розвитку інклюзивної освіти в Україні, варто вказати і на відсутність в повній мірі фінансування державою програм навчання для зазначеної категорії учнів в достатньому обсязі та майже тотальну невпорядкованість їх осередків в сільській місцевості. На нашу думку, адміністративно-правове регулювання розвитку інклюзивної освіти в Україні будується на вимогливому та перспективному дбайливому ставленні до існуючих правових умовних стереотипів сьогодення, щодо осіб з інвалідністю з дитинства та осіб з особливими освітніми потребами. Зазначені державні акти наповнюють гуманістичним змістом та відображають сучасний процес аналізу правової дійсності, пізнання суб'єктом своїх прав, сприяють соціалізації людини. Проблематика існування та розвитку інклюзії в освітніх закладах поглибилась у зв'язку з дослідженнями суспільно-правових знань в зазначеній галузі на початку ХХ ст. в Великій Британії. На сьогодні, «індекс інклюзії» широко впроваджений в загальноосвітні програми навчальних закладів України. Зазначені заходи слугують розв'язанню проблем адаптації осіб з особливими освітніми потребами в дошкільних та загальноосвітніх закладах України. Прийнятий 5 березня 2017 р. Закон України «Про освіту», дає змогу дітям з особливими освітніми потребами досягнути загального рівня освітніх знань, забезпечуючі гідні умови для дитячого існування, які відповідають вимогам цивілізаційного розвитку правової держави та громадянського суспільства.

Слід наголосити на одній з недостатньо досліджених проблемі сучасної науки – це визначення правової природи деліктних правовідносин громадян з особливими освітніми

потребами та осіб з інвалідністю з дитинства. Тому, ми вважаємо доцільним зупинитись на концептуальній позиції діалектичного взаємозв'язку, обумовленості та трансформації розвитку інклюзивної освіти в Україні. Такий підхід носить позитивний характер в цілому. Зазначені чинники спрямовані на захист прав людини, її духовний розвиток, декларації нових цінностей у й спільноті в цілому. Концептуальний смисл інклюзії завжди слід розглядати у зіставленні... суспільного розвитку, а саме: виключення, сегрегації, інтеграції та, власне, включення (інклюзії)» [3, с. 108]. Планомірне впровадження інклюзивного навчання в нашій державі, з дотриманням прав особистості є визначальним в розвитку інтеграційних процесів, що передбачають рівновагу всіх членів суспільства. Автор Чумак А. зазначає «На зміну традиційній кодифікації норм та принципів постала нова логіка нормативності з притаманною їй інституційно-організаційною регуляцією людської поведінки. Сучасний етап соціокультурного розвитку виводить на арену такий варіант «моральної юрисдикції», котрий засадничується мотивами відповідальності, справедливості, довіри, чесності та відкритості настанов цілепокладаючої людської діяльності» [10, с. 1].

Висновки. Таким чином, одним із пріоритетних напрямків адміністративно-правового регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти нашої держави є право людини на соціальний захист та навчання. Досліджено, що інклюзивна модель освіти загалом впливає на освітній процес громадян з особливими освітніми потребами, забезпечений індивідуальним педагогічним підходом до кожної людини окремо та визнанням її прав в демократичній державі. У сучасних життєвих умовах варто підкреслити, що чинники, які безпосередньо впливають на адміністративно-правове регулювання шляхів розвитку інклюзивної освіти в Україні потребують і створення нових правових моделей в освітній сфері сьогодення, хоча процес становлення інклюзивної освіти в Україні активізувався ще наприкінці ХХ ст.

Резюмуючи треба вказати, що формування нових моделей навчання створюють передумови для правових зобов'язань держави в освітньому проєкті сьогодення, що виокремлює необхідність дотримання соціальної рівності для осіб з інвалідністю дитинства та робить найбільш привабливими для особистості комплекс взаємовідносин держави та осіб з особливими освітніми потребами. Науковці зазначають, що саме завдяки освітнім нововведенням, сьогодні, відбуваються зру-

шення в правовій системі, які є актуальними в соціальному плані, гарантовані дійсністю та суспільством. Важливість цього фактору для суспільства важко переоцінити. Зазначені чинники виявляють типові для суспільства регулятори динамічного вирішення нових завдань адміністративно-правових засад розвитку інклюзивної освіти в нашій державі та суспільно важливих цілей.

Необхідно підкреслити, що саме завдяки правовому забезпеченню навчання дітей з осо-

бливими освітніми потребами у суспільно правових відносинах відчувається індивідуальний підхід з боку системи державних органів кожної окремої особи. Незаперечна актуальність цього напрямку для процесів суспільної модернізації, позначеної домінуванням юридичних чинників, які підкреслюють варіативність можливостей осіб особливими потребами та репрезентують форми правового регулювання подальших етапів розвитку інклюзивної освіти в Україні.

Література:

1. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
2. Конвенція ООН про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 23.09.2025)
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 15.11.2025)
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Міністерство освіти і науки України : офіц. веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya> (дата звернення 18.11.2025)
5. Лоїк Г. Б. Перспективи розвитку інклюзивної освіти в Україні *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 72. Т. 1. С. 63–67. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/72/part_1/13.pdf (дата звернення: 25.11.2025.)
6. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.11.2025)
7. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n8> (дата звернення: 25.11.2025.)
8. Солопенко В. В. Стан освіти України в контексті європейської інтеграції. *Наближення законодавства України до права Європейського Союзу в контексті Угоди про асоціацію між Україною та Європейський Союзом* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 9 грудня 2019 року). Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2019. С. 25–28.
9. Шаркевич О., Кравченко Н. Інклюзивне навчання в Україні: історичний аспект, виклики та перспективи. *Педагогічні обрії*. 2024. № 1 (130). С. 60–65.
10. Чумак А. Етичні кодекси в контексті соціокультурної динаміки : автореф. ... канд. філос. наук : спец. 09.00.07. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2007. 21 с.

Дата першого надходження статті до видання: 27.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.12.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025